

Fra natur til kultur

I Danmark har der boet mennesker siden den sidste istid sluttede for cirka 10.000 år siden. Landet var dengang kun beboet af nogle få familier af jægere og fiskere, som var afhængige af en stor bestand af vildt og fisk. Lige siden har menneskene ændret og sat sit præg på naturen i Danmark.

Det er blandt andet gået ud over vandløbene og de fisk, som lever i dem. I begyndelsen har det været yderst beskedent, hvor store indgreb mennesker har været i stand til at lave. De helt store ændringer af vandløbene - og dermed bestanden af fisk - er sket inden for de sidste 200 år.

Der er bygget vandmøller, engvandingsanlæg, vandkraftværker og dambrug samt foretaget udretning af vandløbene. Kun to procent af de danske vandløb har ikke været udsat for den behandling. Åer og bække er desuden blevet forurenede med spildevand fra landbrug, industrier og byerne.

Nogle steder i landet har kun de mest hårdføre fiskearter kunnet overleve. Fisk, som kræver et rent miljø, er visse steder helt udryddet. I de seneste 20 til 30 år er der gjort store anstrengelser for at forbedre vandløbenes tilstand, og mange steder er det blevet meget bedre.

Men der er lang vej igen, før Danmark får - om ikke helt naturlige vandløb - så dog gode vandløb med en stor rigdom af fisk og andre vandløbsdyr.

Kvaliteten af vandet i åerne kan måles på mange måder. En af de bedste er at undersøge, hvor mange ørreder der lever i vandet.

Ørreden stiller nemlig skrappe krav til vandløbene. De kræver rent vand med rigelig ilt, strøm, strømlæ, skjul, føde, gydebanker og ikke mindst fri passage til og fra gydebankerne. Alle kravene skal være opfyldt, for at ørreder kan trives. Er de det, kan der være rigtig mange ørreder i vandløbene.

Hvis der lever flere end 80 ørreder inden for 100 kvadratmeter vandløbsbund i de mindre vandløb - og flere end 1,5 ørreder pr meter i de større vandløb - er det tegn på, at vandløbet har det godt. I danske vandløb er der i dag kun cirka 30 procent af den mængde ørreder, der kunne have været, hvis vandløbene havde haft lov til at passe sig selv uden menneskelig indgriben.

Der sættes årligt over 3.000.000 ørreder ud i danske vandløb, for at supplere de vilde fiskebestande.

Man kan sige, at så længe det er nødvendigt at sætte så mange fisk ud i danske vandløb, ja så har vandløbene det ikke godt nok.

